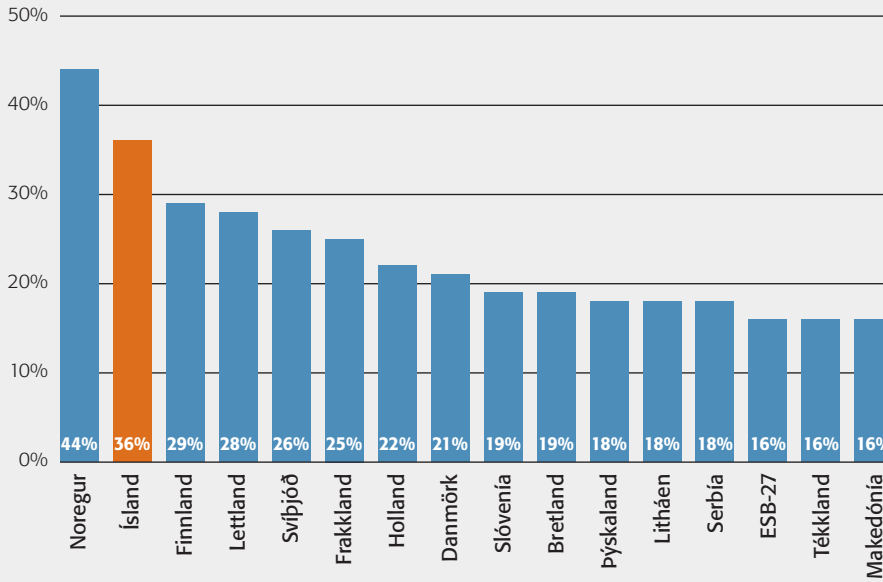
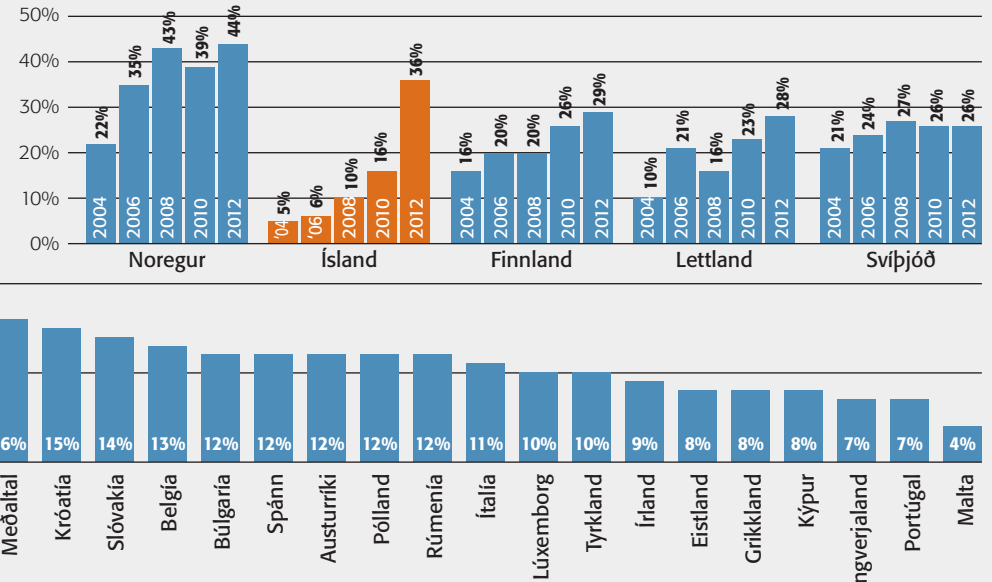

ÞRÓUN HLUTFALLS KVENNA Í STJÓRNUM SKRÁÐRA FYRIRTÆKJA Á ALPJÓÐAVÍSU

Staðan í árslok 2012

Þróunin í efstu fimm löndunum árið 2012

Dramatísk breyting á fáum árum

Á fimm árum hefur hlutur kvenna í stjórnunum skráðra fyrirtækja farið úr tíundaparti í nærri helming. Í haust taka gildi ný lög um kynjahlutföll. Áhersla á jafnan hlut stuðlar að faglegri vinnubrögðum við skipan stjórnanna.

STJÓRNARHÆTTIR

Óli Kristján Ármannsson | olikr@frettabladid.is

Í fyrstu hafði Páll Harðarson, forstjóri Nasdaq OMX Iceland (Kauphöll Íslands), efasemdir um að rétt væri að binda í lög hlutfall kynja í stjórnunum fyrirtækja. Núna telur hann lögin nauðsynleg til að knýja á um breytingar til batnaðar.

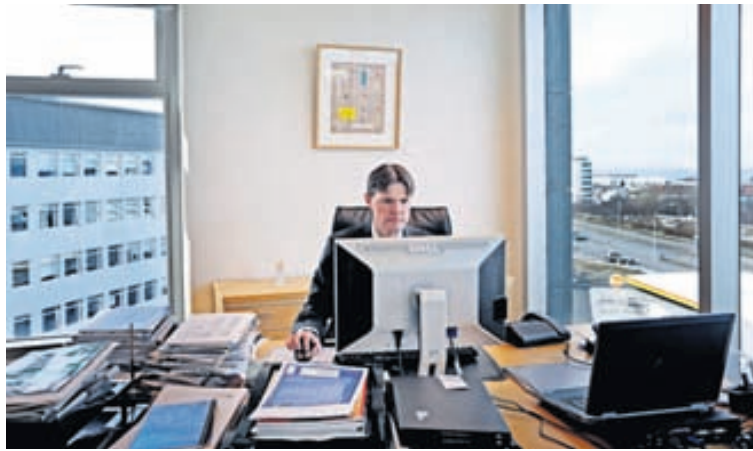
Lögin, sem taka gildi í september komandi, kveða á um að hlutfall hvors kyns í stjórnunum fyrirtækja þar sem starfsmenn eru 50 eða fleiri skuli aldrei vera undir 40 prósentum. Mörg fyrirtæki hafa þegar brugðist við með breytingum í tengslum við aðalfundi sína.

„Í Evrópu var umræða um að setja þessa kvöð um kynjahlutföll bara á skráð félög en okkur finnst nú eiginlega betra að hafa þetta almennt,“ segir Páll.

Langsótt að kvóti sé til trafala

„Ég lít á þessi lög sem tæki til að breyta hugarfari og held að þegar það hafi tekist, sem ég held að muni gerast mjög hratt, verði engin þörf á þessum lögum lengur. Þá verði þetta bara faglegt og niðurstaða faglegrar skipunar stjórnanna verði sú að kynjajafnvægi verði nokkurn veginn.“

Um leið er Páll þeirrar skoðunar að ávinningur fylgi auknu kynjajafnvægi í stjórnunum fyrirtækja. „Ég held það sé tvíþætt. Þótt konur og karlar geti verið mismunandi innbyrðis held ég samt að við fáum fjölbreyttari viðhorf inn í viðskiptalífið. Það held ég að hafi gildi í sjálfu sér. Í öðru lagi stuðlar þetta að því að fyrirtæki leiti út fyrir þægindahringinn. Og með því er ég að vonast til að fagleg sjónarmið verði ríkjandi í meiri mæli en áður við skipan stjórnanna og stuðli að

PÁLL HARÐARSON Á SKRIFSTOFU SINNI Þótt fleira skipti máli í tengslum við góða stjórnarhætti en kynjahlutfall í stjórnunum segir forstjóri Kauphallarinnar að slík áhersla stuðli að því að við skipan stjórnarmanna verði faglegur bakgrunnur fyrst og fremst látinn ráða. „Og nóg er til af góðu fólki af báðum kynjum,“ segir hann.

auknu heilbrigði í viðskiptalífinu,“ segir hann og telur að fyrir þessar sakir verði heildaráhrifin á viðskiptalífið mjög góð.

Um leið telur Páll ekki að hendur fyrirtækja séu bundnar um of með lögunum, jafnvel þótt leitað sé að stjórnarmanni með ákveðna hæfileika, þekkingu eða tengslanet. „Ég er eiginlega sannfærður um að svo sé ekki og langsótt að þetta sé eitthvert vandamál. Þvert á móti tel ég meiri líkur á að leitað sé einmitt á þessum forsendum, á forsendum þekkingar og hvaða þekkingarvöntun sé í stjórninni ef farið er út fyrir þægindahringinn eða kunningjahópinn. Umræðan trúi ég þá að snúist frekar um faglegan bakgrunn stjórnarmanna.“ Um leið bendir Páll á að í könnun KPMG á stjórnarmönnum komi fram að algengara sé að konur í stjórnunum séu ekki með nein tengsl við félögin, en leiðbeiningar um góða stjórnarhætti geri einmitt ráð fyrir ákveðnu hlutfalli óháðra stjórnarmanna.

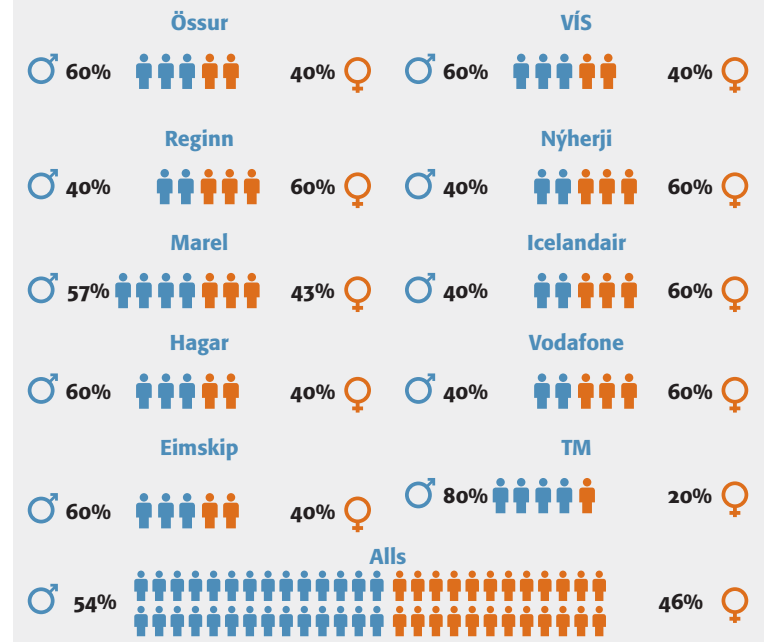
Meðvitundin var kviknuð

Í Kauphöllinni hafa kynjahlutföll stjórnanna þegar breyst mjög mikið. Árið 2008 voru konur til dæmis bara tíundi hluti stjórnarmanna í skráðum fyrirtækjum. Ef talin er með Tryggingamiðstöðin (TM), sem skráð verður í Kauphöllina núna í maíbyrjun, eru skráð félög núna með nánast jöfn kynjahlutföll í stjórnunum sínum. Konur eru 24 talsins, eða 46,2 prósent, og karlar 28, eða 53,8 prósent.

„Breytingin frá 2008 er mjög dramatísk,“ segir Páll en bendir á að strax á síðasta ári hafi hlutfall kvenna í stjórnunum verið komið upp í um það bil þriðjung.

„Og nú er þetta farið að mjaka sér upp að 50 prósentum og komið nokkuð nærri jafnvægi. Þarna held ég að lögin hafi haft töluvert að segja, en áður en þau komu til var reyndar farið af stað með verkefni, sem Viðskiptaráð stóð að meðal annarra, um aukid kynjajafnvægi í stjórnunum. Meðvitundin var því kviknuð áður.“

STJÓRNIR KAUPHALLARFYRIRTÆKJANNA

BOÐA TIL HLUTHAFAFUNDAR FYRIR HAUSTIÐ

Af íslenskum félögum Kauphallar Íslands er aðeins eitt, Tryggingamiðstöðin (TM), sem ekki uppfyllir nú þegar ákvæði laga um kynjakvóta sem gildi taka í september. Félagið verður, samkvæmt áætlun, skráð á markað um miðja næstu viku. „Það er ekki búið gera breytingar á stjórninni eins og ætlunin er auðvitað. Þetta er vegna þess að fyrirsjáanlegt var að Stoðir væru að selja sinn hlut,“ segir Elín Jónsdóttir, stjórnarformaður TM.

„Við vildum bíða og sjá hluthafalistann í framhaldi af útboði félagsins og skráningu.“ Elín segir að rétt hafi verið um það að aðalfundi TM í mars að boðað yrði til hluthafafundar í júlí eða ágúst. „Mjög líklega verður þetta í ágúst. Þannig geta nýir hluthafar haft áhrif á stjórnarkjöri ef þeir vilja, gerðar verða breytingar á samþykktum og kynjahlutföllin löguð.“

ELÍN JÓNSDÓTTIR

EKKI SAMA HVERNIG Á HLUTINA ER LITIÐ

Með tilliti til kynjahlutfalls í hverri stjórn íslenskra félaga Kauphallar Íslands eru konur 46 prósent stjórnarmanna og karlar 54 prósent. Er þá TM, sem skráð verður í Kauphöllina á næstu dögum, talið með.

Ef hins vegar er horft á einstaklingana sem stjórnirnar skipa kemur í ljós að þrjár konur sitja í tveimur stjórnunum hver og einn karl er í tveimur stjórnunum. Hallar með því örlítið meira á konurnar, sem með slíkri haustalningu verða 44 prósent stjórnarmanna á móti 56 prósentum karla.

Svipuð lögmál eiga við þegar horft er til hlutar kvenna í sætum stjórnarmanna félaga Kauphallarinnar, en tvö félög eru með konu sem stjórnarformann. Félagin eru tíu talsins og hlutur kvenna meðal stjórnarmanna er því fimmtungur á móti fjórum fimmtu hlutum karlanna.

Hins vegar vill svo til að þetta er sama konan, Elín Jónsdóttir, sem gegnir þessu hlutverki bæði hjá TM og Regni.

Á móti er Benedikt Jóhannesson stjórnarformaður bæði Nýherja og VÍs, þannig að haustalning stjórnarmanna íslensku félaganna leiðir í ljós 12 prósentu raunhlutfall kvenna og 88 prósentu hlutfall karla.

Kvaðir um kynjahlutföll hvíla ekki á færeysku félögum í Kauphöllinni, en í stjórnunum þeirra er hlutur kvenna samtals rétt tæpur fimmtungur.

STÆRRI FYRIRTÆKI VERÐA INNAN TILSETTRA MARKA

„Ég geri ráð fyrir að öll stærri fyrirtæki verði búin að koma kynjahlutföllum í stjórn í lag fyrir tilsett tímamörk,“ segir Berglind Ósk Guðmundsdóttir, lögræðingur hjá KPMG. Fyrirtækið hefur staðið fyrir árvissum könnunum á meðal stjórnarfélögum. „En við höfum ekki tekið saman nýjar tölur frá því í september í fyrra,“ segir hún. Miðað hefur verið við september til þess að öllum aðalfundum hafi örugglega verið lokið og mánaðarfrestur liðinn sem fyrirtæki hafa til að tilkynna um nýjar stjórnir til fyrirtækjaskrár. Endanleg áhrif lögbundinna kynjahlutfalla sem taka gildi í september verða því ekki ljós fyrir en með haustinu.

„Spurningin er kannski helst hvernig minni fyrirtæki sem eru á mörkunum í starfsmannafjölda og fjölskyldu fyrirtæki bregðast við,“ segir Berglind. Eftirlitsskyld fyrirtæki, lífeyrissjóðir, bankar og skráð fyrirtæki verði hins vegar örugglega búin að taka á sínum málum, eins og sjá hafi mátt á tilkynningum frá fjölda þeirra í

kjölfar aðalfunda undanfarið. „Þar hefur maður séð mjög faglegar ráðningar og reynslumiklar og flottar konur sem eru að koma inn í stjórnir.“

Af stóru bönkunum þremur á bara Íslandsbanki eftir að laga kynjahlutfall í sinni stjórn. Þar eru nú fimm karlar og tvær konur í stjórn, eða 71 á móti 29 prósentum. „Eigendur og stjórn Íslandsbanka munu að sjálfsögðu gera ráðstafanir til að Íslandsbanki fullnægi kröfum laganna áður en þau taka gildi í haust,“ segir í ályktun aðalfundar bankans. Á aðalfundi Landsbankans var bankaráðsmönnum fjölgað í sjö og eru þar nú þrjár karlar og fjórar konur í stjórn, 43 á móti 57 prósentum. Arion banki er síðan með sama fjölda en kynjahlutföllunum snúið við, fjórir karlar og þrjár konur.

MP banki hélt aðalfund á þriðjudag og var þar stjórninni breytt þannig að konur eru tvær en karlar þrjú, 40 á móti 60 prósentum. Þar var áður ein kona í fimm manna stjórn.